

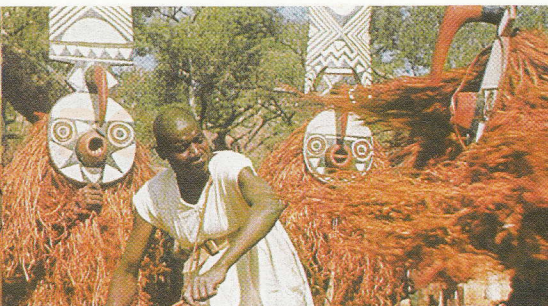
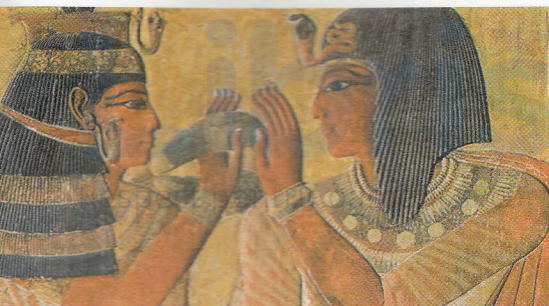
enciclopedia pentru tineri

Lumea artelor

enciclopedia rao

c

u

p

introducere în artă

6

- Ce este arta? 8
- Artă de-a lungul istoriei 10
- Tehnici sculpturale 12
- Tehnici picturale 14

Sala taurilor (Lascaux)

16

marile civilizații

18

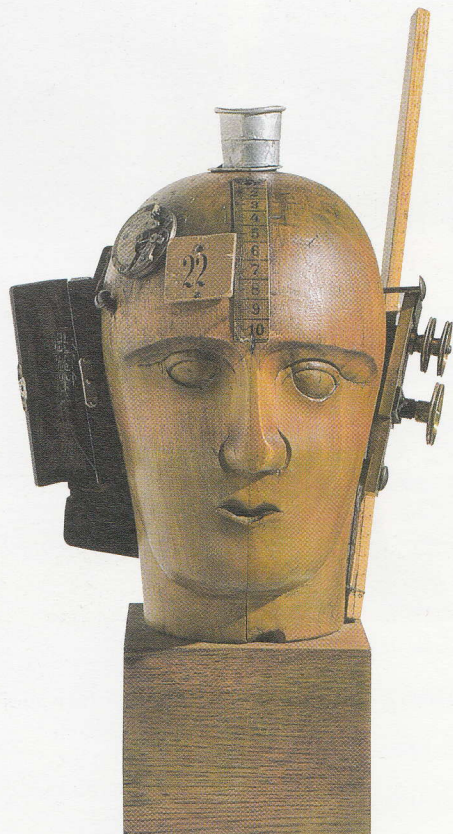
- Egiptul antic 20
- Sciții 22
- India 24
- Asia de Sud-Est 26
- China 28
- Japonia 31
- Artă islamului 32

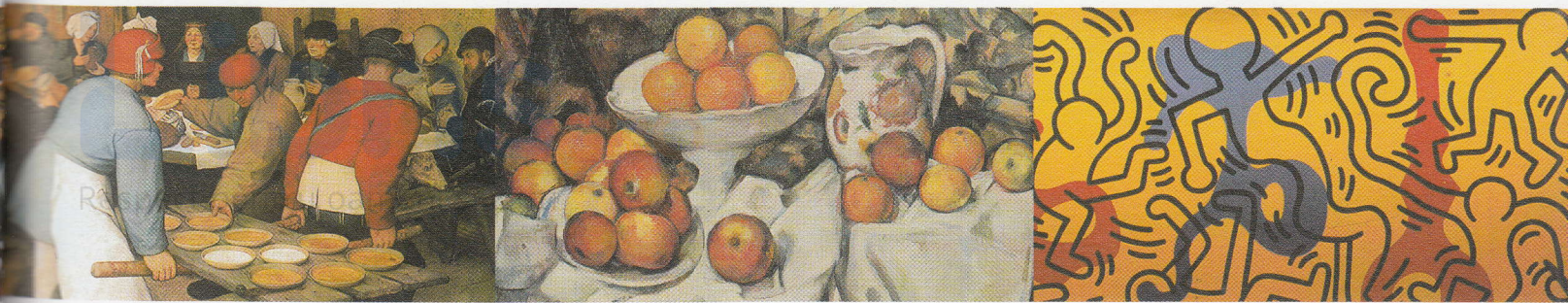

Tadj Mahall (India)

34

- America precolumbiană 36
- Oceania și America de Nord 38
- Africa 40

r i n s

istoria artei în Europa 42

■ Grecia 44

■ Roma și imperiul 46

■ Bizanțul și arta creștină 48

■ Romanic și gotic 50

■ Renașterea 52

Italia secolului al XVI-lea 54

Europa de Nord 56

■ Baroc și clasicism 58

Baroc și clasicism 60

Rococo și neoclasicism 62

■ Romantism și realism 64

Dejunul pe iarbă
de Édouard Manet 66

■ Impresionismul 68

De la Van Gogh la Cézanne 70

arta secolului XX 72

■ Cubism și futurism 74

■ Expresionismul 76

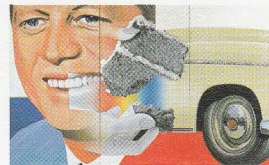
Desertul, armonie roșie
de Henri Matisse 78

■ Artă abstractă 80

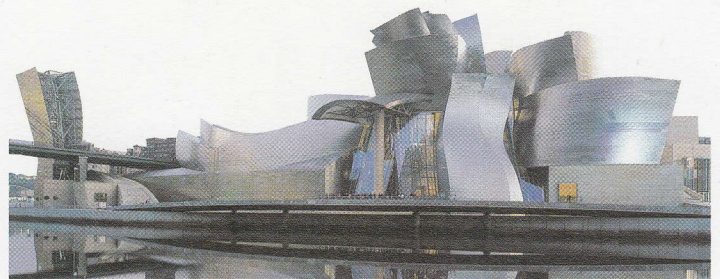
■ Suprarealismul 82

■ Perioada postbelică 84

■ Artă contemporană 86

Forța tradiției 88

■ Privire de ansamblu 90

■ Indice 94

ALBRECHT DÜRER
lepure
detaliu, 1502,
acuarelă și guașă, 25 x 22 cm,
Graphische Sammlung Albertina,
Viena

REPERE

✧ **Antichitate:** perioadă a istoriei grecești și romane care servește ca punct de referință și ca ideal de frumusețe pentru artiștii europeni ai Renașterii și ai epocii clasice.

✧ **barocă (artă):** tendință apărută în secolul al-XVII-lea în Europa, în pictură, sculptură și arhitectură, bazată pe mișcare și emoție.

✧ **bizantină (artă):** artă creștină în esența ei, care se dezvoltă după căderea Imperiului roman până la Renaștere în bazinul mediteranean. Se caracterizează prin biserici cu cupole, icoane și mozaicuri, precum și prin bogăția decorațiilor, în care aurul ocupă un loc important.

✧ **clasică (artă):** artă a Antichității sau care se conformează unui ideal antic, bazat pe armonia compoziției și pe precizia desenului.

Ce este arta? Iată o întrebare dificilă! Pentru a încerca descoperirea sensului dat acestui cuvânt, se pot descrie diferitele forme pe care arta le-a luat în lumea întreagă, din preistorie și până astăzi.

Ce este arta?

Arta este o creație a omului. Oamenii – bărbați și femei – realizează picturi, sculpturi, lucrări de arhitectură pe care le numim „opere de artă“. Pentru a le crea, artiștii, precum **Dürer** sau **Rubens**, se inspiră din ceea ce văd și, în special, din natură. Dar oare fac acest lucru numai pentru a o copia?

PETER PAUL RUBENS
Studiu de bărbat ridicând un obiect greu
circa 1615, miniu de plumb și cărbune pe hârtie,
43,2 x 54,8 cm,
Muzeul Luvru, Paris

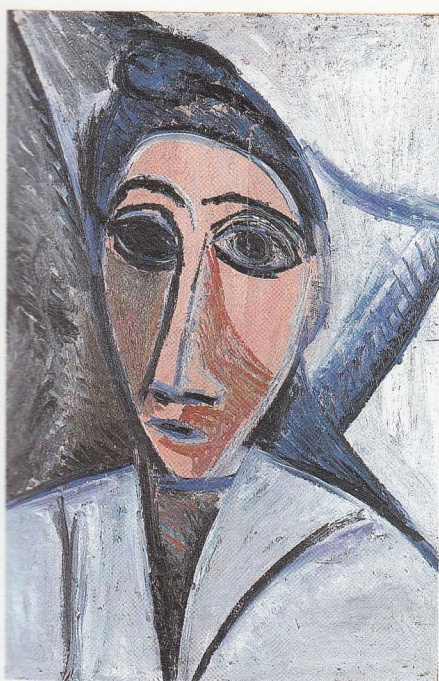
STATUETĂ DE FEMEIE
PURTÂND UN COPIL
lemn, 54 cm (înălțime),
Coasta de Fildes,
Muzeul artelor din Africa
și Oceania, Paris

O anumită privire asupra realității

În acest context se pune problema asemănării dintre artefact și realitatea reprezentată: uneori avem impresia că anumite opere de artă sunt mai apropiate realității decât altele. Dar se întâmplă foarte rar ca doi artiști să aibă exact aceeași sursă de inspirație. În cazul acesta, cum să se spună că tabloul unuia este mai apropiat de realitate decât al celuilalt. Totul depinde și de ceea ce vrea artistul să exprime. De exemplu, este surprinzător când, în tablourile lui Pablo Picasso, se văd figuri cu ochii sub nas, sau gura în spatele urechilor. De fapt, Picasso traduce astfel emoția sau suferința cuiva. Nimic nu este mai dificil decât reprezentarea unui sentiment: atunci, pentru a arăta că o persoană este tulburată, de ce să nu i se deseneze un chip „răvășit“, cu ochii sub nas, sau gura în spatele urechilor? Arta nu surprinde niciodată întreaga realitate deodată, ci aruncă o anumită privire asupra realității: marii artiști ne deschid ochii asupra lumii care ne înconjoară.

VIZITAREA UNEI EXPOZIȚII

PABLO PICASSO
 Studiu pentru *Domnișoarele din Avignon*
 primăvara 1907, ulei pe carton,
 53,5 x 36,2 cm,
 Muzeul Picasso, Paris

mult mai bine cunoscută decât celelalte: în muzeele românești se află multe lucrări românești, în muzeele japoneze, multe lucrări japoneze.

Dar, studiul istoriei artei înseamnă și să parcurgi etapele trecute și să călătorești pe întreg Pământul; înseamnă să descoperi cum privesc artiștii lucrările altor civilizații, cum anume le înțeleg ei și cum se inspiră din acestea. De exemplu, arta indiană a fost influențată de arta greacă, pictorii impresionisti au învățat multe din stampele japoneze, și arta secolului XX se inspiră din toate celelalte arte, în mod special din cea africană.

Dar să revenim la muzee. Pentru noi, pentru fiecare vizitator, lucrările de artă scapă determinărilor istorice. De fiecare dată când le privim, lucrările de artă transmit un mesaj nou. Pentru că, chiar dacă lucrările de artă au fost realizate altundeva și în alte epoci, mereu ele par a ni se adresa nouă, celor care le privim. □

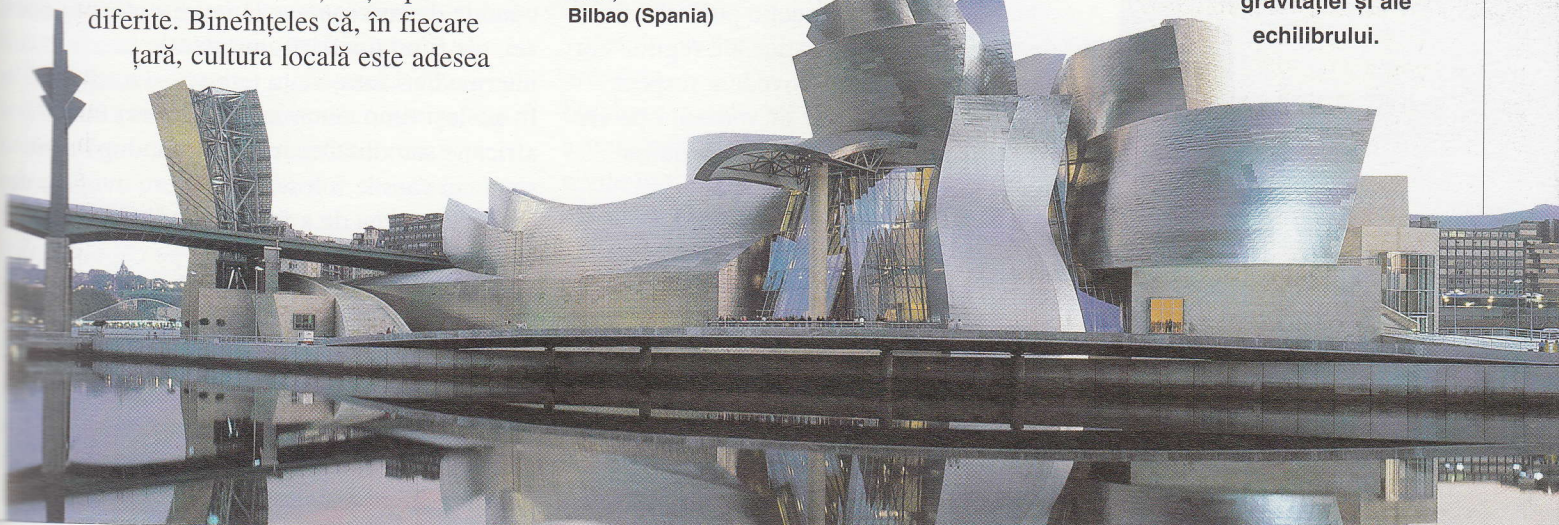
Arhitectura

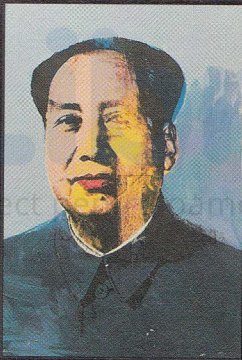
În China, în India, în America sau în Europa, fiecare civilizație și-a elaborat propria arhitectură, în funcție de necesități și de materialele disponibile. Adesea, fiecareia îi corespunde o tehnică specifică: coloana în Egipt și în Grecia antică, bolta de piatră în Evul Mediu (în arta romanică, apoi în arta gotică), fierul la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astăzi, materialele și mijloacele pe care le au la dispoziție arhitecții (ciment, beton armat, sticlă, computer) permit realizarea unor edificii ale căror proporții par să sfideze legile gravitației și ale echilibrului.

Arta, secolele și oamenii

În toate marile muzee ale lumii, vizitatorii pot vedea lucrări create în țări și epoci diferite. Bineînțeles că, în fiecare țară, cultura locală este adesea

MUZEUL GUGGENHEIM
 arhitect: Franck Gehry
 1997,
 Bilbao (Spania)

ANDY WARHOL

Mao

1972, acrilic, 208 x 145 cm,
Samlung Froehlich, Stuttgart

REPERE

☆ **figurativă (artă):** artă care înfățișează forma lucrurilor, spre deosebire de arta abstractă sau non-figurativă.

☆ **pictură de gen:** pictură care înfățișează scene din viața cotidiană și nu scene istorice sau religioase. Cunoaște o mare dezvoltare în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

☆ **realism:** stil care are drept scop asemănarea exactă a operei cu modelul.

☆ **Renăștere:** mișcare culturală care apare în Italia în secolul al XV-lea în domeniile literar, artistic și științific. Ea se traduce prin întoarcerea la Antichitate, adoptarea unor teme noi, în care nudul ocupă un loc important. Această mișcare se răspândește în întreaga Europă în secolul al XVI-lea.

Din motive religioase sau politice, sau pur și simplu pentru a-și exprima sentimentele și emoțiile, dintotdeauna și pretutindeni, omul a fost obsedat de această ocupație misterioasă: crearea frumuseții.

Arta de-a lungul

THÉODORE GÉRICAULT

Pluta Meduzei

1819, ulei pe pânză, 491 x 716 cm,
Muzeul Luvru, Paris

Arta răspunde mereu unei necesități profunde a societății în care a luat naștere. În cele mai multe civilizații, opera de artă are o funcție religioasă: ea este, așadar, legătura dintre om și divinitate. Are, de asemenea, și o funcție politică: în fața reprezentărilor plastice ale regilor sau ale împăraților, oamenii dovedesc respect și admirație. Adunate într-un muzeu, operele de artă își pierd, fără îndoială, funcția lor religioasă sau politică de altădată, dar păstrează o forță imensă, aceea a frumuseții lor.

Magie și religie

Încă din perioada preistorică, oamenii caută protecția zeilor. Ei o fac prin intermediul picturilor – cum sunt cele de la Lascaux (vezi pp.16-17) – și al sculpturilor pe care le considerăm adesea, astăzi, opere de artă.

Aceste creații sunt, poate, în același timp povestiri despre vânătoare, dar și rugăciuni pentru capturarea vânatului sau pentru apărare în fața unor animale de temut și periculoase. Mai târziu, în Egipt, în Grecia, operele de artă servesc la reprezentarea unor zei, ele fiind totodată considerate ca intermediari între viața terestră și moarte. În același timp, anumite statuete ori măști africane sau din Oceania posedă, după cum spun cei care le folosesc, o putere magică: de exemplu, aceea de a face să se coacă recoltele sau de a-i însănătoși pe cei bolnavi. Pentru creștini sau pentru budiști, operele de artă constituie pur și simplu baze sau puncte de sprijin pentru rugăciune sau meditație; evocând viața exemplară a lui Isus sau a lui Buddha, ele reprezintă un model de conduită pentru oameni și servesc la întărirea credinței.

JACQUES-LOUIS DAVID, *Încoronarea lui Napoleon I*, 1806-1807, detaliu, ulei pe pânză, Muzeul Luvru, Paris

istoriei

PABLO PICASSO
Guernica
1937, ulei pe pânză, 351 x 782 cm,
Muzeul Regina Sofia, Madrid

Arta, mărturie a timpului său

În toate civilizațiile, multe statui și picturi evocă viața oamenilor importanți, în special a regilor și a împăraților. Arta servește astfel la sublinierea importanței acestor personaje și a măreției statului. Aceste lucrări impresionează pe toți cei care le pot vedea în locuri publice sau în palate. Atunci când societatea își schimbă conducătorii, ea ridică foarte repede statui noi: în secolul al XIX-lea, în Europa, multe statui de regi sunt dărâmate și lasă loc acelor aparținând scriitorilor, muzicienilor, artiștilor sau savanților care, prin opera lor, au adus servicii țării și oamenilor.

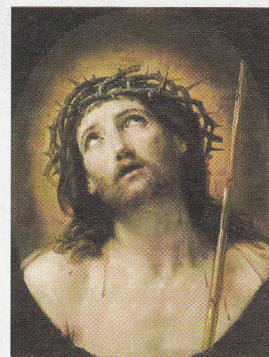
Adeesea, opera de artă se inspiră dintr-un eveniment care a avut loc cu adevărat, propunând o interpretare politică.

Jacques-Louis David pictează *Încoronarea lui Napoleon I* insistând asupra demnității și a expresiei fericite a tuturor celor care sunt martori la această scenă, chiar dacă, de fapt, încoronarea a consolidat dictatura

napoleoneană. În *Pluta Meduzei*, Théodore Géricault înfățișează un naufragiu; dar el denunță și incompetența unui căpitan căruia i s-a permis să conducă vaporul numai pentru că era regalist.

În *Guernica*, Pablo Picasso vorbește despre grozăvia bombardamentelor asupra populației civile în timpul războiului din Spania, în 1937, și în același timp aduce o critică violentă împotriva Germaniei naziste, care furnizase bombe lansate de avioane.

GUIDO RENI
Ecce Homo
circa 1639,
ulei pe pânză, 62 x 48 cm,
Muzeul Luvru, Paris

Christos

Arta europeană, din Evul Mediu și până în secolul al XVIII-lea, înfățișează cu precădere imagini ale lui Isus Christos, ale Fecioarei și ale sfinților.

Frumusețea ideală
Marile statui grecești din epoca clasică au atins o anumită treaptă de perfecțiune, de frumusețe ideală care a servit ca punct de referință pentru numeroși artiști.

DISCOBOLUL
copie romană în marmură
după un original în bronz,
artă clasică, circa 450 î.C.,
Muzeul Termelor, Roma